

РЕШЕНИЕ

№ 275

гр. С., 21.03.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ТО VI-8, в публично заседание на първи март през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Мария Бойчева

при участието на секретаря Цветелина В. Пецева
като разгледа докладваното от Мария Бойчева Търговско дело №
20211100901831 по описа за 2021 година

и за да се произнесе, съобрази следното:

Предявени са искове с правно основание чл. 92, ал. 1 и чл. 86, ал. 1 от ЗЗД.

В исковата молба ищецът “НСК С.” ЕООД, ЕИК *****, твърди, че между АГЕНЦИЯ “П.И.”, БУЛСТАТ *****, като възложител, и ищеца “НСК С.” ЕООД, като изпълнител, е сключен договор № РД-37-1 от 23.01.2020 г. по реда на чл. 112, ал. 1 от ЗОП, с предмет: “Ремонт на санитарните възли на сградата на ЦА на Агенция “П.И.”, гр. С.”. Твърди, че договорът е изпълнен, включително с извършването на допълнителни непредвидени строително-монтажни работи, съгласно Констативен протокол от 10.04.2020 г. към чл. 6, ал. 2 от договора, и изпълнението е прието от възложителя с Приемо-предавателен протокол от 13.04.2020 г. за окончателно предаване на обекта на възложителя (Акт образец 15).

Ищецът твърди, че не е отправял искания за междинни плащания, а е отправил единствено искане за окончателно плащане след приключване изпълнението на СМР и предаването на обекта на възложителя с приемо-предавателния протокол от 13.04.2020 г., както и след одобряване от възложителя на останалите документи, включващи доклад за извършени СМР, Протокол за непредвидените СМР (непредвидени разходи), сертификат за окончателно плащане на изпълнени СМР и данъчна фактура с оглед одобрения от възложителя сертификат за окончателно плащане. Твърди, че с писмо с вх. № 53-00-8497/03.09.2020 г. по описа на АПИ, заедно с изискуемите документи по чл. 8, ал. 1 от договора, е представена и издадената от него фактура № 0000000523/25.08.2020 г. на стойност от 184 136,22 лева без ДДС или 220 963,46 лева с ДДС.

Твърди, че съгласно чл. 8, ал. 2 от договора окончателното плащане се извършва от възложителя в 30-дневен срок от датата на представяне на

данъчната фактура от изпълнителя. Твърди, че срокът за плащане е изтекъл на 03.10.2020 г. Твърди, че плащането е извършено на 14.04.2021 г., т.е. почти шест месеца след падежната дата. Твърди, че съгласно чл. 35, ал. 1 от договора, при забавено изпълнение на което и да е срочно задължение по договора, в това число в гаранционните срокове, неизправната страна дължи неустойка в размер на 0,5% от договорената цена за всеки ден забава, до деня на изпълнението включително, но не повече от 20% от договорената цена. Твърди, че в случая неустойката възлиза на 44 192,69 лева с ДДС за периода на забавата от 04.10.2020 г. (деня, следващ падежа – 03.10.2020 г.). Твърди, че с оглед периода на забавата от над 40 дни, същата е изчислена в максималния размер от 20% върху сумата от 220 963,46 лева.

Твърди, че със забавата си ответникът му е нанесъл вреди, като е съдействал за поредица от финансови затруднения на ищцовото дружество. Твърди, че с писмо с вх. № 53-00-5098/31.05.2021 г. по описа на АПИ е поканил ответника да им заплати дължимата неустойка, но това не е направено.

Ищецът претендира да бъде осъден ответникът да му заплати сумата в размер на 44 192,69 лева, представляваща неустойка за забава за периода от 04.10.2020 г. до 14.04.2021 г. по чл. 35, ал. 1 вр. с чл. 8, ал. 2 от договор № РД-37-1 от 23.01.2020 г., сключен между ответника като възложител и ищеца като изпълнител, съгласно фактура № 0000000523/25.08.2020 г., и законната лихва върху претендираната сума от 44 192,69 лева, считано от датата на подаване на исковата молба (08.09.2021 г.) до окончателното ѝ плащане.

Ответникът АГЕНЦИЯ “П.И.” подава отговор на исковата молба, в който оспорва предявените искове като неоснователни. Не оспорва сключването на гореописания договор между страните. Сочи, че съгласно чл. 4, ал. 1, т. 1 от договора срокът за изпълнение на строително-монтажните работи е 60 календарни дни, считано от подписването на договора, т.е. краен срок до 23.03.2020 г.

Сочи, че не е посочен характерът на твърдения от ищеца вреди и начина им на отразяване на дейността на дружеството, както и размера на същите.

Възразява, че размерът на главния иск не е правилно определен, тъй като се претендира неустойка, изчислена върху договорената цена с ДДС, а счита, че начисляването на ДДС върху размера на неустойката е недопустимо.

При условията на евентуалност, ако главният иск бъде приет за основателен, прави възражение за прекомерност на претендираната неустойка на основание чл. 92, ал. 2 от ЗЗД. Сочи, че АПИ е държавно учреждение, второстепенен разпоредител с бюджетни средства и по отношение на него не се прилага забраната по чл. 309 от ТЗ. Сочи, че дори да се приеме, че ищецът е претърпял вреди, то те са в много по-малък размер от претендираната неустойка. Сочи, че лихвата за забава върху договорената цена за периода 04.10.2020 г. до 14.04.2021 г. е в размер на 11 846,10 лева, а неустойката от 44 192,69 лева я надвишава близо четири пъти. Сочи, че по този начин ищецът би се обогатил неоснователно, което е недопустимо.

При условията на евентуалност, ако главният иск бъде приет за основателен, прави възражение за прихващане на ищцовата претенция със сумата от 16 573,95 лева, представляваща дължима от ищеца на ответника неустойка по чл. 35, ал. 1 от договора за забавата на ищеца в изпълнението на

СМР от 18 дни (периода от 23.03.2020 г. до 10.04.2020 г.). Твърди, че ищецът е следвало да изпълни и предаде обекта на 23.03.2020 г., а това е сторено едва на 10.04.2020 г. или с 18 дни забава. Сочи, че срокът за изпълнение на договора не е продължаван. Сочи, че ищецът е депозирал в АПИ писмо с вх. № 53-00-2521 от 18.03.2020 г., в което, позовавайки се на въведеното в Република България извънредно положение, заявява наличието на непреодолима сила, която ще удължи срока за изпълнение на СМР с периода на действие на извънредното положение. Сочи, че от страна на АПИ няма съгласие и срокът за изпълнение на СМР по договора не е изменен.

Ответникът претендира направените по делото разноси, включително и юрисконсултско възнаграждение.

В допълнителната искова молба ищецът поддържа предявените искове и оспорва възраженията на ответника. Оспорва възражението на ответника срещу размера на неустойката, като сочи, че договорът е сключен по реда на ЗОП и проектът се изготвя от възложител АПИ, без участието на изпълнителя ищец. Сочи, че ако е считал неустойката за прекомерна, ответникът АПИ е могъл да определи по-малък размер на същата в чл. 35, ал. 1 от договора. Сочи, че АПИ са приели този размер на неустойката за съответен на функциите ѝ.

Оспорва направеното от ответника възражение за прихващане. Сочи, че изпълнението на СМР е спирано по съгласие на страните и по причини, дължащи се на възложителя АПИ, с общо 23 дни, които като се добавят към уговорения срок, то крайният срок за изпълнение е 15.04.2020 г., в рамките на който обектът е предаден и приет от възложителя. Пояснява, че с Акт образец 10 за установяване състоянието на строежа при спиране на строителството от 03.02.2020 г. е спряно изпълнението и същото е възобновено с Акт образец 11 за установяване състоянието на строежа при продължаване на строителството от 17.02.2020 г. Повторно е спряно изпълнението на обекта с Акт образец 10 от 02.03.2020 г. и е продължено с Акт образец 11 от 11.03.2020 г.

Сочи, че представеното от ответника писмо от 18.03.2020 г. е имало информативен характер и срокът на договора не е продължаван въз основа на него.

Прави възражение за прекомерност на основание чл. 92, ал. 2 от ЗЗД на неустойката – предмета на направеното от ответника възражение за прихващане.

В допълнителния отговор ответникът поддържа направените възражения и оспорвания на предявените искове. Оспорва доводите на ищеца, че срокът за изпълнение е продължен със срока за спиране на изпълнението на СМР. Сочи, че разходите за непредвидени дейности за включени като 10% от общата договорена цена. Сочи, че в чл. 4, ал. 4 от договора е предвидено, че при възникване на непредвидени работи по време на изпълнението на строителството, изпълнението на същите няма да повлияе на общия срок за изпълнение по чл. 4, ал. 1 и същият няма да бъде удължаван. Сочи, че за непредвидените работи има специална регламентация в договора, то е неоснователна тезата на ищеца, че закъснението при изпълнението на договора се дължи на обстоятелството, че на два пъти е спирано строителството.

Съдът, след като обсъди доводите на страните и прецени събраните по

делото доказателства поотделно и в тяхната съвкупност, намира за установено от фактическа и правна страна следното:

Съдът приема от фактическа страна следното:

Не се спори между страните и се установява от представените по делото писмени доказателства, че между ищеца като изпълнител и ответника като възложител е сключен договор № РД-37-1 от 23.01.2020 г. по реда на чл. 112, ал. 1 от ЗОП, с предмет: "Ремонт на санитарните възли в сградата на ЦА на Агенция "П.И.".

Съгласно чл. 4, ал. 1, т. 1 от договора, срокът за изпълнение на строително-монтажните работи по договора е 60 календарни дни, считано от датата на подписване на договора от двете страни и е до датата на приключване на строителството, с подписването на двустранен приемо-предавателен протокол за окончателно предаване на обекта на възложителя.

Съгласно чл. 6, ал. 1 от договора, цената за изпълнение на договора е в размер на 184 155 лева без ДДС или 220 986 лева с ДДС.

В чл. 7 от договора са предвидени междинни плащания.

В чл. 8, ал. 1 е предвидено окончателно плащане, което се извършва от възложителя след представянето на следните документи: доклад за извършените СМР, който съдържа информация относно хода на изпълнение на договора и надлежни доказателства за качеството на извършените видове СМР (актове и протоколи съгласно Наредба № 3 от 31.07.2003 г. за съставяне на актове и протоколи по време на строителството, протоколите от изпитвания и декларации за експлоатационни показатели и декларации за характеристиките на строителните продукти съгласно Наредба № РД-02-20-1/05.02.2015 г. за условията и реда за влагане на строителни продукти в строежите на Република България, и др.); протокол между възложителя и изпълнителя при непредвидени разходи; сертификат за окончателно плащане на изпълнените СМР, съставен от изпълнителя, одобрен от възложителя; данъчна фактура, издадена от изпълнителя след одобрението на сертификата от страна на възложителя.

Съгласно чл. 8, ал. 2 от договора, окончателното плащане се извършва от възложителя в 30-дневен срок от датата на представяне на данъчната фактура от страна на изпълнителя.

Съгласно чл. 35, ал. 1 от договора, при забавено изпълнение на което и да е срочно задължение по договора, в това число в гаранционните срокове, неизправната страна дължи неустойка в размер на 0,5% от договорната цена за всеки ден забава, до деня на изпълнението включително, но не повече от 20% от договорната цена.

Представен е от ищеца подписан между страните Приемо-предавателен протокол от 13.04.2020 г. за окончателно предаване на обекта на възложителя, в който е посочено, че строежът е изпълнен към 10.04.2020 г. в срок и съгласно заданието на възложителя, изискванията към строежите по чл. 169, ал. 1 и 2 от ЗУТ и че наличната строителна документация в достатъчна степен характеризира изпълненото строителство; не са констатирани недостатъци, които следва да бъдат отстранени.

Представена е от ищеца Заповед № РД-11-147/14.02.2020 г. на председателя на управителния съвет на АПИ, с която е определена длъжностното лице Х.Х., което да контролира, следи и пряко отговаря за

изпълнението на процесния договор, както и за одобряване на книгата във връзка с това.

Представени са Акт за установяване състоянието на строежа при спиране на строителството от 03.02.2020 г., Акт за установяване състоянието на строежа при продължаване на строителството от 17.02.2020 г., Акт за установяване състоянието на строежа при спиране на строителството от 02.03.2020 г. и Акт за установяване състоянието на строежа при продължаване на строителството от 11.03.2020 г., както и констативни протоколи във връзка с това.

Представено е от ответника писмо с вх. № 53-00-2521/18.03.2020 г. по описа на ответника АПИ, изпратено от изпълнителя, в което е посочено, че обявеното извънредно положение застрашава срочното изпълнение на поетите ангажименти.

Представен е по делото и подписан между страните Констативен протокол от 10.04.2020 г. съгласно чл. 6, ал. 2 от договора за изпълнението на непредвидени СМР.

Представено е от ищеца писмо с вх. № 53-003341/10.04.2020 г., изпратено от ищеца до ответника, в което ищецът уведомява АПИ, че към 10.04.2020 г. строително-монтажните работи по процесния договор са завършени в срок.

Представен е и Доклад за извършени СМР от 13.04.2020 г., изготвен от изпълнителя и приет от възложителя.

Представен е от ищеца и Сертификат за окончателно плащане на изпълнени СМР от 25.08.2020 г., подписан от двете страни.

Представена е фактура № 0000000523/25.08.2020 г. на стойност от 184 136,22 лева без ДДС или 220 963,46 лева с ДДС, шиздадена от ищеца на ответника.

Представено е писмо с вх. № 53-00-8497/03.09.2020 г. по описа на ответника АПИ, с което е предаден доклада, сертификата и фактурата.

Представен е платежен документ за сумата от 220 963,46 лева, платена от ответника на ищеца на 14.04.2021 г.

Представена е от ищеца покана с вх. № 53-00-5098/31.05.2021 г., в която ищецът кани ответника да му заплати неустойка за забава по чл. 35, ал. 1 от договора в размер на 36 827,24 лева без ДДС или 44 192,69 лева с ДДС, представляваща максималния размер от 20% по горесцитирания текст.

Представянето от ищеца с писмените бележки след приключване на съдебното дирене на писмени доказателства е недопустимо поради настъпила процесуална преклузия и същите не се вземат предвид от съда.

Останалите доказателства съдът намира за неотнормими към предмета на спора.

При така установената фактическа обстановка, съдът приема от правна страна следното:

Предявени са искове с правно основание чл. 92, ал. 1 и чл. 86, ал. 1 от ЗЗД.

Съгласно разпоредбата на чл. 92, ал. 1, изр. първо от ЗЗД, неустойката

обезпечава изпълнението на задължението и служи като обезщетение за вредите от неизпълнението, без да е нужно те да се доказват. Неустойката е форма на договорна отговорност. Тя има за цел да обезпечи изпълнението на задължението, да обезщети вредите от неизпълнението и да санкционира определен вид неизпълнение по договора. Определянето на неустойка в договора освобождава изправната страна от необходимостта да доказва размера на вредите от неизпълнението.

Отговорността за плащане на договорна неустойка възниква при наличието на три предпоставки, които са елементи от сложния фактически състав: валидна уговорка за плащане на неустойка поради неизпълнение на договорното задължение, неизпълнение на задължението от страна на длъжника, изправност на страната, която претендира неустойката. При уважаването на иска следва да липсват и предпоставки, изключващи отговорността на длъжника за неустойка.

В случая ответникът претендира вземане за неустойка за забава по чл. 35, ал. 1 от договора, съгласно който при забавено изпълнение на срочно задължение по договора изправната страна дължи неустойка в размер на 0,5% от договорната цена за всеки ден забава, но не повече от 20% от договорната цена.

Първата предпоставка за основателността на иска е наличието на валидна неустоечна клауза, за което съдът следи служебно и по възражение на насрещната страна. В случая съдът намира, че уговорената неустоечна клауза по чл. 35, ал. 1 от процесния договор е нищожна поради накърняване на добрите нрави, на основание чл. 26, ал. 1, предл. трето от ЗЗД.

Съгласно приетото в т. 3 от Тълкувателно решение от 15.06.2010 г. по тълк. дело № 1/2009 г. на ОСТК на ВКС, нищожна поради накърняване на добрите нрави е клауза за неустойка, уговорена извън присъщите ѝ обезпечителна, обезщетителна и санкционна функции, и преценката за нищожност поради накърняване на добрите нрави се прави за всеки конкретен случай към момента на сключване на договора. Условиата и предпоставките за нищожност на клаузата за неустойка произтичат от нейните функции, както и от принципа за справедливост в гражданските и търговските правоотношения.

Правилата на добрите нрави са морална категория, относима и към поведението на добрия търговец (по аргумент от чл. 289 от ТЗ). Добрите нрави се определят като морални норми, на които законът е придал правно значение, защото правната последица от тяхното нарушение е приравнена с тази на противоречието на договора със закона. Добрите нрави не са писани, систематизирани и конкретизирани правила, а съществуват като общи принципи или произтичат от тях, като същите са приложими и в отношенията между търговците. Накърняване на добрите нрави в обществото като основание за нищожност на договора е налице, когато начинът на извършване и целите на сделката я правят несъвместима с обществената представа за равнопоставеност на страните в гражданския оборот.

В разглеждания случай е налице такова несъответствие между договорената обща цена по договора и неустоечната клауза в чл. 35, ал. 1 от процесния договор, която определя при забава на съответната страна неустойка от 0,5%, изчислявана върху общата стойност на договора за всеки просрочен ден. Максималният размер на неустойката от 20% се достига за

четиридесет дни забава.

Неустоечната клауза не е обвързана със стойността на неплатената дължима сума, какъвто е защитимият правен интерес на изпълнителя при договор за СМР, а с общата стойност на процесния договор. Следователно дори и за някакво забавяне при изпълнението на част от дължимата сума, възложителят дължи неустойка от 0,5% за всеки просрочен ден върху общата стойност на договора. Максималният размер на неустойката възлиза на 1/5 част от уговорената обща договорна цена за възложените СМР по договора и се достига за относително кратък период от време – за четиридесет дни забава. В същата не се отчита размера на забавеното плащане, а се начислява върху общата стойност на договора.

За кратък период от време се натрупва неустойката в максимален размер, като същата възлиза на 20% от цялата договорна цена по процесния договор. При съпоставяне на предвидената неустойка с размера на законната лихва за забава от около 0,027% на ден, така уговорената неустойка от 0,5% на ден надвишава същата над 18 пъти. С оглед на това неустойката се явява прекомерна спрямо размера на очакваните вреди от забавата при плащане по договора и би довела до неоснователно обогатяване на изпълнителя. С оглед горното тази клауза поставя възложителя в неравностойно положение спрямо изпълнителя и неустойката излиза извън присъщите ѝ обезпечителна, обезщетителна и санкционна функции.

При така установеното съдът приема, че неустоечната клауза по чл. 35, ал. 1 от договора е определена извън пределите на нравствената допустимост и на основание чл. 26, ал. 1, изр. трето от ЗЗД е нищожна.

За изчерпателност на изложението следва да се посочи, че при тълкуване на договорната клауза на чл. 35 в цялост съгласно чл. 20 от ЗЗД, то в останалите алинеи на чл. 35 от договора се говори за неустоечна клауза в полза на възложителя по договора, а не на изпълнителя. Поради това дори и да се приеме за валидна клаузата за неустойка по чл. 35, ал. 1 от процесния договор, което съдът не приема по изложените по-горе съображения, то действителната воля на страните е да се санкционира забавата на изпълнителя, а не на възложителя за неплатената в срок договорена цена. Това налага извод за липса на договорена неустойка между страните при забава на плащането от страна на възложителя и съответно води до неоснователност на предявения иск.

По изложените съображения съдът намира, че предявеният иск с правно основание чл. 92, ал. 1 от ЗЗД за сумата от 44 192,69 лева, представляваща неустойка за забава за периода от 04.10.2020 г. до 14.04.2021 г. по чл. 35, ал. 1 вр. с чл. 8, ал. 2 от договор № РД-37-1 от 23.01.2020 г., сключен между ответника като възложител и ищеца като изпълнител, е неоснователен и следва да бъде отхвърлен.

Поради отхвърлянето на главния иск, следва да бъдат отхвърлена и акцесорната претенция с правно основание чл. 86, ал. 1 от ЗЗД за присъждане на законната лихва върху главницата от 44 192,69 лева, считано от датата на подаване на исковата молба (08.09.2021 г.) до окончателното ѝ плащане.

Поради отхвърляне на исковете, не е възникнало процесуалното условия за разглеждане на направеното от ответника възражение за прихващане.

По разноските:

Ответникът претендира разноси по делото, включително и юрисконсултско възнаграждение.

Съгласно нормата на чл. 78, ал. 8 от ГПК, в полза на юридически лица или еднолични търговци се присъжда и възнаграждение в размер, определен от съда, ако те са били защитавани от юрисконсулт. Като взема предвид фактическата и правна сложност на делото и материалния интерес, надвишаващ 10 000 лева, настоящият състав намира, че съгласно чл. 37 от Закона за правната помощ вр. с чл. 25, ал. 2 вр. с ал. 1 от Наредбата за заплащането на правната помощ на ответника следва да бъде определено юрисконсултско възнаграждение в размер на 300 лева.

Предвид горното и с оглед изхода на спора, в полза на ответника следва да бъдат присъдени разноси по делото в размер от 300 лева.

Водим от изложеното, СЪДЪТ

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ предявените от “НСК С.” ЕООД, ЕИК *****, със седалище и адрес на управление: гр. С., Столична община, район “Възраждане”, бул. “***** № ***** ап. **”, против АГЕНЦИЯ “П.И.”, БУЛСТАТ *****, със седалище и адрес на управление: гр. С., бул. “*****”, искове с правно основание чл. 92, ал. 1 и чл. 86, ал. 1 от ЗЗД, за сумата от 44 192,69 лева (четиридесет и четири хиляди сто деветдесет и два лева и шестдесет и девет стотинки), представляваща неустойка за забава за периода от 04.10.2020 г. до 14.04.2021 г. по чл. 35, ал. 1 вр. с чл. 8, ал. 2 от договор № РД-37-1 от 23.01.2020 г., сключен между АГЕНЦИЯ “П.И.” като възложител и “НСК С.” ЕООД като изпълнител, за дължимото плащане по договора съгласно фактура № 0000000523/25.08.2020 г., и за законната лихва върху сумата от 44 192,69 лева за периода от 08.09.2021 г. до окончателното ѝ плащане, като неоснователни.

ОСЪЖДА на основание чл. 78, ал. 3 от ГПК “НСК С.” ЕООД, ЕИК *****, със седалище и адрес на управление: гр. С., Столична община, район “Възраждане”, бул. “***** № ***** ап. **”, да заплати на АГЕНЦИЯ “П.И.”, БУЛСТАТ *****, със седалище и адрес на управление: гр. С., бул. “*****”, сумата от 300 лева (триста лева) - разноси по делото пред СГС.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване пред Софийски апелативен съд в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Софийски градски съд: _____